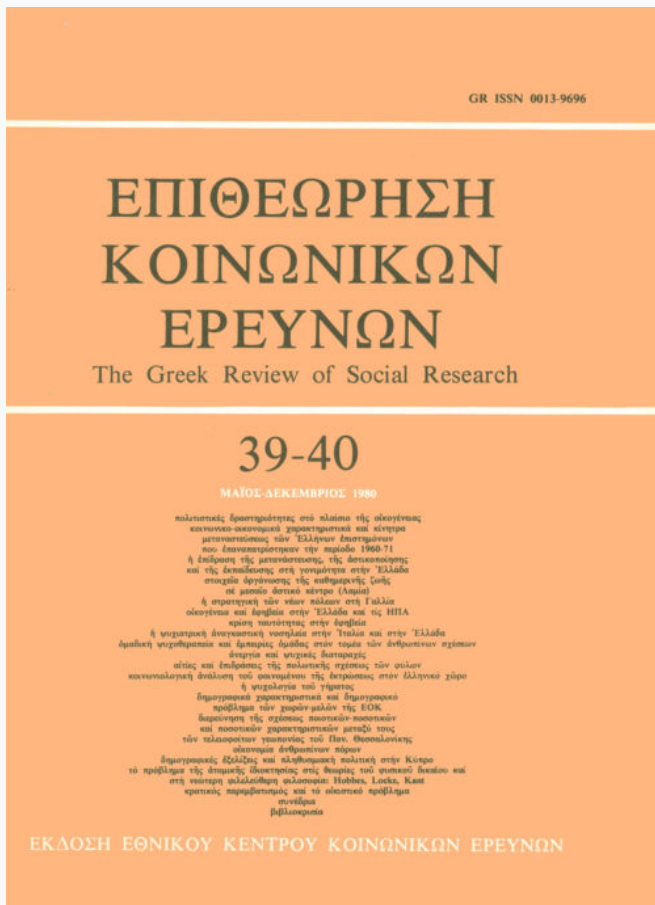

The Greek Review of Social Research

Vol 39 (1980)

39-40

Στοιχεία οργάνωσης της καθημερινής ζωής σε μεσαίο αστικό κέντρο (Λαμία)

Κώστας Ρόκος, Γεώργιος Αργυράκος

doi: [10.12681/grsr.549](https://doi.org/10.12681/grsr.549)

Copyright © 1980, Κώστας Ρόκος, Γεώργιος Αργυράκος

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Ρόκος Κ., & Αργυράκος Γ. (1980). Στοιχεία οργάνωσης της καθημερινής ζωής σε μεσαίο αστικό κέντρο (Λαμία). *The Greek Review of Social Research*, 39, 240–254. <https://doi.org/10.12681/grsr.549>

στοιχεία οργάνωσης της καθημερινής ζωής σέ μεσαίο αστικό κέντρο (Λαμία)

των
Κ. Ρόκου

Χωροτάκτη

Γ. Αργυράκου

Δρα Συγκοινωνιολόγου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η καθημερινή ζωή, ακόμη και στις συνθήκες μεσαίου αστικού κέντρου, διαφοροποιείται έντονα μέσα στην πόλη, παρουσιάζει σημαντική έλλειψη συνοχής και επιδρά διαλυτικά στις κοινωνικές σχέσεις.

Σε αντίθεση με τρέχουσες αντίληψεις και τυπικά σχήματα, η συστηματική ανάλυση της οργάνωσης της καθημερινής ζωής φανερώνει τον καθοριστικό ρόλο του τρόπου ζωής και των προσδοκιών στη διαμόρφωσή της· ιδιαίτερα σέ δ.τι αφορά στις σχέσεις τρόπου ζωής/προσδοκιών μέ κοινωνικο-οικονομικά, οικιστικά και κυκλοφοριακά χαρακτηριστικά.

Στό βαθμό πού ή αναδιάρθρωση και ή εξισορρόπηση της καθημερινής ζωής είναι θέμα σχεδιασμού κρίνεται ότι απαιτείται ριζική αλλαγή της σχεδιαστικής πρακτικής στον τόπο μας.

1. ό σκοπός και ό προσανατολισμός της εισηγήσης

Η εισηγήση στηρίζεται σέ συγκριτική έρευνα της οργάνωσης της καθημερινής ζωής σέ δύο γειτονίες της Λαμίας (τήν κεντρική γειτονιά — «Κέντρο» — και μία περιφερειακή γειτονιά — τά «Γύφτικα») και άποτελεί μέρος μιάς συνεχιζόμενης έρευνας κυκλοφοριακού σχεδιασμού στην Έδρα Σιδηροδρομικής και Μεταφορών του ΕΜΠ.¹ Από ένα σύνολο 65 χαρακτηριστικών πού μελετώνται στην έρευνα αυτή σάν παράμετροι μορφής-δομής της κυκλοφορίας (βλέπε (1) και (2)), έδώ, εξετάζονται οι σχέσεις 21 χαρακτηριστικών: κοινωνικο-οικονομικών, οικιστικών, κυκλοφοριακών και προσδοκιών/τρόπου ζωής.

Σκοπός της εισηγήσης είναι τό νά δείξει την άναγκαιότητα συστηματικής, άντικειμενικής και συνολικής προσέγγισης σ' αυτό πού συνήθως άγνοεί ή σχεδιαστική πρακτική στον τόπο μας: την καθημερινή ζωή στα «σχεδιαζόμενα».

Σύμφωνα μέ τό περιεχόμενο της, ή έρευνα:

1. ά ρ θ ρ ώ θ η κ ε :

- στή συνολική προσέγγιση της δομής της καθημερινής ζωής γιά κάθε μία γειτονιά
- στή σύγκριση των δύο δομών
- στον προσδιορισμό των κυρίων διαφοροποιητικών στοιχείων ανάμεσα στις δύο δομές και
- στον προσδιορισμό της έπιρροής τους στα ύπολοιπα χαρακτηριστικά.

1. Οι εισηγητές θεωρούν άπαραίτητο νά ευχαριστήσουν τους συναδέλφους πολιτικούς μηχανικούς κ.κ. Γ. Νέλλα, Κ. Πανέτσου και Π. Μεγαλό πού συνέβαλαν μέ την έργασία τους, καθώς και τον καθηγητή της Έδρας κ. Κ. Αμπακούμικιν πού συνέβαλε σημαντικά στην οργάνωση και διεξαγωγή της έρευνας. Έπίσης ευχαριστούν τον κ. Ι. Νέλλα, υπάλληλο του Πολεοδομικού Γραφείου Λαμίας γιά τή βοήθεια του στή συλλογή άπαραίτητων γιά την έρευνα στοιχείων.

Τό περιεχόμενο της έρευνας αυτής είναι ή διερεύνηση και κατανόηση της ζήτησης της κυκλοφορίας μέσο της ανάλυσεως δραστηριοτήτων καθώς και ή προτυποποίηση της (modeling) στή βάση συγκεκριμένου αναλυτικού υποβάθρου.

2. προσανατολιστήκε ἐπὶ τὴν χρήση αὐστηροῦ ἀναλυτικοῦ ὑπόβαθρου (μαθηματικὴ ταξινόμια) ἀπαραιτήτου γιὰ:

- τὴν ἐπιλογή καὶ τὴ δημιουργία σύνθετων χαρακτηριστικῶν ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικά τοῦ ἐρωτηματολόγιου (βλέπε παρ. 3 καὶ 4).
- τὴ μέτρηση τῆς ἐντασης τῶν σχέσεων μεταξὺ μὴ παραμετρικῶν χαρακτηριστικῶν καὶ τὸν ἔλεγχο τῆς εὐαισθησίας τους, καὶ κυρίως:
- τὸν συνολικὸ, συστηματικὸ προσδιορισμὸ καὶ ἔλεγχο τῆς δομῆς τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν ἐξεταζόμενων χαρακτηριστικῶν, πράγμα ποῦ ἀποτελεῖ σήμερα σημαντικὴ ἔλλειψη ὄχι μόνον τῆς ἑλληνικῆς (βλέπε, π.χ., (3)) ἀλλὰ καὶ τῆς διεθνoῦς σχεδιαστικῆς πρακτικῆς καὶ βιβλιογραφίας (βλ., π.χ., (4) καὶ (5)). Ἡ εἰσήγηση αὐτὴ παρακολουθεῖ, συνοπτικά, τὴν πορεία τῆς ἔρευνας, καὶ παρουσιάζει τὰ ἀποτελέσματα τῆς.

2. ἡ περιοχὴ ἐφαρμογῆς καὶ τὰ δεδομένα

2.1. Γενικά

Σὴν περιοχὴ ἐφαρμογῆς διαλέχθηκε ἡ Λαμία ποῦ μὲ πληθυσμὸ 38.000 κατοίκων τὸ 1971 κατατάσσεται δέκατη τέταρτη ἐπὶ τὴ διάταξη μεγέθους τῶν ἑλληνικῶν πόλεων. Ἐν αὐτῇ ἡ πόλις ἀποτελεῖ κύριο κόμβο τοῦ ἐθνικοῦ συγκοινωνιακοῦ δικτύου, δὲν ἀναπτύχθηκε σὲ ἰσχυρὸ μεταποιητικὸ κέντρο παρὰ τὸ σχετικὸ πλεονέκτημα τοῦ νομοῦ σὲ πολλοὺς τομεῖς. Ἡ ἀπασχόληση στὸ νομὸ φανερώει σημαντικὴ καθυστέρηση τῆς παραγωγικῆς διάρθρωσῆς του (εἶναι σήμερα: 49% στὸν πρωτογενῆ, 22% στὸν δευτερογενῆ καὶ 29% στὸν τριτογενῆ, ἔναντι 32%, 30% καὶ 38%, ἀντίστοιχα, στὸ σύνολο Ἑλλάδος).

Ἡ λειτουργία τῆς Λαμίας σὴν ἀγορὰς—κέντρο ἀνταλλαγῶν γιὰ τὸ νομὸ—παρὰμνε ὑποτονικὴ, πράγμα ποῦ ὀφείλεται κυρίως:

- ἐπὶ τὴν ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὴν ἀγορὰ τοῦ νομοῦ διακίνηση-ἐμπορία τῶν προϊόντων τῆς ἐξόρυξης (σημαντικοῦ τομέα γιὰ τὸ νομὸ)
- ἐπὶ τὴν «ἐπισκίαση» τῆς τοπικῆς ἀγορᾶς ἀπὸ τὴν ἀγορὰ τῆς πρωτεύουσας γιὰ πολλὰ εἶδη
- στὸ ὕψηλό ἐπίπεδο αὐτοκατάλυσης ἀγροτικῶν προϊόντων.

Παρὰ τὸ χαμηλὸ ἐπίπεδο ἀνάπτυξης τῶν δραστηριοτήτων μεταποιησῆς καὶ χονδρικοῦ ἐμπορίου ποῦ δὲν ἐπέτρεψαν τὴ συγκρότηση τῆς σὲ ἀναπτυγμένο ἀστικὸ κέντρο, ἡ πόλις αὐξάνει σὲ πληθυσμὸ (περίπου 10% ἀπὸ τὸ 1971 μέχρι σήμερα) προερχόμενον κυρίως ἀπ' τὰ χωριά τῆς Φθιώτιδας, ἰδιαίτερα ἐπαρχία Δομοκού, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ ὄρενα χωριά τῆς Καρδίτσας, τῶν Τρικάλων καὶ τῆς Εὐρυτανίας· ἔτσι παρατηρεῖται ἀνάλογη οἰκοδομικὴ δραστηριότητα ἐπὶ τὴν πόλις, χα-

μηλότερη πάντως ἀπὸ πόλεις τοῦ ἴδιου μεγέθους.

Ἀντίθετα — ἰδιαίτερα μετὰ τὸ '70 — παρουσιάζονται ἐντονα νέες καταναλωτικὲς συνήθειες (ἐξειδικευμένα καταστήματα, κυρίως ἐνδύσεως καὶ οἰκιακοῦ ἐξοπλισμοῦ, σουπερ-μάρκετ, ὕψηλό ποσοστὸ ἰδιοκτησίας Ι.Χ. αὐτοκινήτων) καὶ νέες μορφές ἀναψυχῆς (κυρίως τηλεόραση καὶ χορευτικὰ κέντρα γιὰ νεολαία).

Ἡ κοινωνικὴ ὀργάνωση τῆς ζωῆς ἐπὶ τὴν πόλις δὲν ἐμφανίζει — πρόσφατα — νέα στοιχεία: δὲν ὑπάρχουν νέοι σύλλογοι καὶ σωματεία, καὶ τὰ ὑπάρχοντα δὲν παρουσιάζουν ἐντονη αὐξηση μελῶν ἢ δραστηριοτήτων σὲ σχέση μὲ τὰ ἐπίπεδα τοῦ '70 μὲ ἐξαιρεση τίς πολιτικὲς νεολαίες ὅπου, ὁμως, οἱ ἀντίστοιχες αὐξήσεις ἦταν πολὺ μικρότερες ἀπ' ὅτι σὲ ἄλλες πόλεις. Ἡ ἔλλειψη ἀνώτερων ἢ ἀνώτατων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων φαίνεται νὰ ἔχει ἐπίδραση ἐπὶ τὴ συμμετοχὴ τῆς νεολαίας ἐπὶ τὴν κοινωνικὴ ζωὴ τῆς πόλης.

2.2. Ἡ περιοχὴ ἐφαρμογῆς

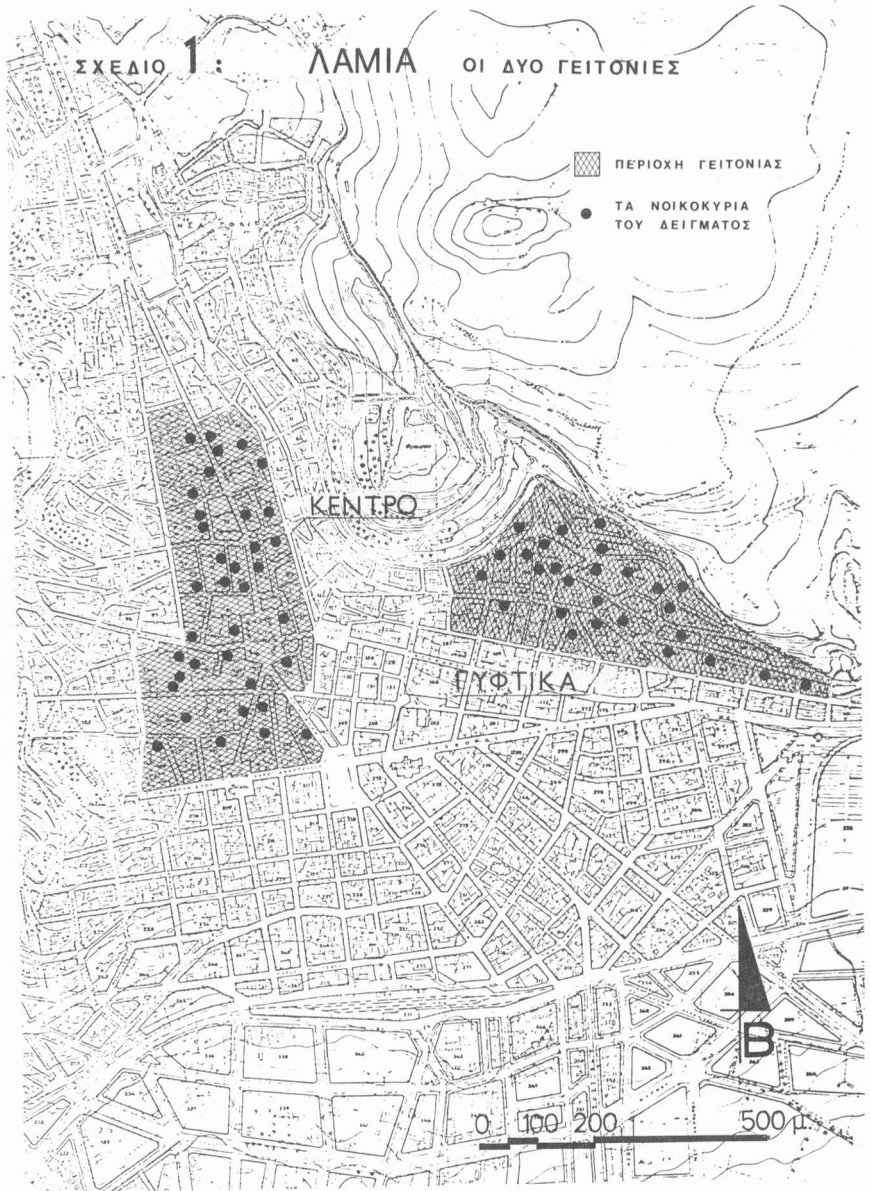
Γιὰ λόγους οἰκονομίας τοῦ ἐρευνητικοῦ ἔργου ἐξετάζονται μόνον δύο γειτονιές τῆς πόλης: τὸ Κέντρο καὶ τὰ Γύφτικα. Τὸ Κέντρο ἐκτείνεται στὸν ἀξονα τῶν κεντρικῶν ὁδῶν Ὑψηλάντη καὶ Ρήγα Φεραίου, ἐνῶ τὰ Γύφτικα ἐκτείνονται στὸ ἀνατολικὸ μέρος τῆς πόλης, ἀνατολικά τοῦ Φρουρίου, καὶ συνορεύουν μὲ τὸ δασύλλιο ποῦ τὸ περιβάλλει (βλ. Σχ. 1). Ἡ ὀριοθέτηση τῶν δύο γειτονιῶν στηρίχθηκε ἐπὶ τὴν ἀντίληψη τῶν κατοίκων γιὰ τὴν γειτονιά καὶ ἐπὶ τὴν διαμόρφωση τῶν ἀξιῶν γῆς.

Τὸ Κέντρο ἀναπτύχθηκε στὸν ἱστορικὸ κεντρικὸ πυρῆνα τῆς πόλης καὶ κατοικεῖται ἀπὸ παλιούς Λαμιώτες κατὰ 40% περίπου, ἀπὸ γεννηθέντες ἐπὶ τὴν Φθιώτιδα κατὰ 15%, ἐπὶ τὴν λοιπὴ Ἑλλάδα κατὰ 40% καὶ ἀπὸ γεννηθέντες ἐξ ἑξωτερικοῦ κατὰ 5%, καὶ παρουσιάζει ἀρκετὰ μεγαλύτερη κινητικότητα τῶν κατοίκων του ἀπὸ τὰ Γύφτικα. Στὰ Γύφτικα, παραδοσιακὴ γειτονιά ἐπὶ τῆς παρυφῆς τῆς πόλης, οἱ Λαμιώτες ἀποτελοῦν τὸ 75% τῶν κατοίκων, οἱ γεννηθέντες ἐπὶ τὴν Φθιώτιδα τὸ 20% καὶ ἐπὶ τὴν λοιπὴ Ἑλλάδα τὸ 5%.

Σύμφωνα μὲ ἀναλυτικὲς μετρήσεις, τὸ ἐτήσιο κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήμα ἐπὶ τὸ Κέντρο (εἰσοδήμα ἐξ ἐργασίας ποῦ φτάνει στὸ 60% τοῦ συνολικοῦ πρό φορολογίας εἰσοδήματος — ἐξ ἐργασίας καὶ κεφαλαίου) ἔφτανε ἐπὶ τὸ ὕψος τῶν 55.000 δρχ. τὸ 1980 καὶ στὰ Γύφτικα, ἀντίστοιχα, ἐπὶ τὸ ὕψος τῶν 47.000 δρχ., ἐπίπεδα ἀρκετὰ χαμηλότερα ἀπὸ τὸ μέσο Ἑλλάδος.

Ἡ ἀξία γῆς ἔφτανε τὸ 1980 στὸ ὕψος τῶν 75.000 ἀνά τετραγωνικὸ μέτρο ἐπὶ τὸ Κέντρο καὶ στὰ Γύφτικα ἐπὶ τὸ 15.000 δρχ. ἀντίστοιχα, ἐνῶ ἡ τιμὴ ἀγορᾶς κατοικίας «πολυτελοῦς» κατασκευῆς ἐπὶ τὸ ὕψος τῶν

2. Τὸ ὄνομα προέρχεται ἀπὸ τοὺς πρώτους ἐποικιστῆς τῆς περιοχῆς — Αἰγυπτιῶτες — ποῦ εἶχαν ἀκολουθήσει τὸν Ἰμπραὴμ ἐπὶ τὴ διάρκεια τοῦ ἀγῶνα τοῦ '21.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ

① ΟΡΟΦΟΣ	⑬ ΛΟΓΟΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΩΝ ΠΕΖΗ / ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤ/ΣΕΩΝ
② ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ	⑭ ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΨΩΝΙΑ
③ ΦΥΛΟ	⑮ ΤΟΠΟΣ ΑΓΩΡΑΣ ΕΙΔΩΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ
④ ΗΛΙΚΙΑ	⑯ ΤΥΠΟΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ
⑤ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	⑰ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ-ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΑΝΑΨΥΧΗΣ
⑥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	⑱ ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΛΛΑΓΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ
⑦ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΑΥΤ/ΤΟΥ	⑲ ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ
⑧ ΤΟΠΟΣ ΑΓΩΡΑΣ ΑΥΤ/ΤΟΥ	⑳ ΧΡΗΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ
⑨ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	㉑ ΕΙΣΟΔΗΜΑ
⑩ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΩΝ	
⑪ ΜΗΚΟΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΩΝ	
⑫ ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΩΝ	

20.000 δρχ. καί 18.000 δρχ. ανά τετραγωνικό μέτρο, αντίστοιχα.

Ἡ πυκνότητα κατοικίας (netto) στό Κέντρο εἶναι 105 ἄτομα/Ἡα καί στά Γύφτικα 80 ἄτομα/Ἡα μέ ἀντίστοιχους συντελεστές δομῆσεως 2,4 καί 1. Ἐνῶ στό Κέντρο ἔχει ἐπικρατήσει τό σύστημα τῆς ἀντιπαροχῆς, στά Γύφτικα εἶναι σπάνιο.

2.3. Ἡ συλλογή καί ἡ μορφή τῶν δεδομένων

Ἡ συλλογή τῶν δεδομένων τῆς ἔρευνας πραγματοποιήθηκε μέ ἐρωτηματολόγια κατά νοικοκυριά καί μέ δείγμα 2,5% στό σύνολο τῶν νοικοκυριῶν γιά κάθε γειτονιά. Μετά ἀπό μιά προκαταρκτική ἔρευνα (pilot survey) συντάχθηκαν οἱ ἐρωτήσεις τοῦ τελικοῦ ἐρωτηματολογίου.

Μετά τή συμπλήρωση τῶν ἐρωτηματολογίων ἀκολούθησε ἡ ὀργάνωση τῶν δεδομένων κατά τίς ζητούμενες παραμέτρους καί ὁ ἔλεγχος καί ἡ προσαρμογή τῆς μορφῆς τους. Ἐλέγχθηκαν τά στοιχειώδη στατιστικά χαρακτηριστικά τους (μέση τιμή, ἀπόκλιση, βαθμός συγκέντρωσης, μορφή κατανομῆς) καί προσαρμόστηκαν οἱ ἀριθμητικές κλίμακες σέ κλίμακες διαστημάτων³ μέ βάση δείκτες δημιουργίας φυσικῶν ὁμάδων (ἀπόσταση τοῦ Hausdorff).

3. Ἡ προσαρμογή αὐτή ἦταν ἀπαραίτητη, ἀφοῦ μεγάλο μέρος τῶν χαρακτηριστικῶν ἐκφράζονται σέ ὀνομαστικές κλίμακες ἢ σέ κλίμακες διατάξεως.

Μέ τήν προσαρμογή τῶν ἀριθμητικῶν μεταβλητῶν ὁλοκληρώθηκε ἡ ὀργάνωση τῆς περιγραφῆς τῶν ἀτόμων τοῦ δείγματος (110 στό Κέντρο καί 83 στά Γύφτικα) ὡς πρός τά ἐξεταζόμενα χαρακτηριστικά. Ἀκολούθησε ἡ διαδικασία παραγωγῆς συνθέτων χαρακτηριστικῶν ἀπό ἀπλά καί ἡ ἐπιλογή τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς ἔρευνας σύμφωνα μέ μιά προ-ταξονομική διαδικασία ἐλέγχου τῶν σχέσεών τους.

Στόν Πίνακα 1 παρουσιάζεται ὁ κατάλογος τῶν χαρακτηριστικῶν πού χρησιμοποιήθηκαν καί στό Σχ. 2 τά ἰσογράμματα τῶν χαρακτηριστικῶν στό Κέντρο καί τά Γύφτικα.

3. ἡ μεθοδολογία

3.1. Τό ἀναλυτικό ὑπόβαθρο: Ἡ ταξονομία

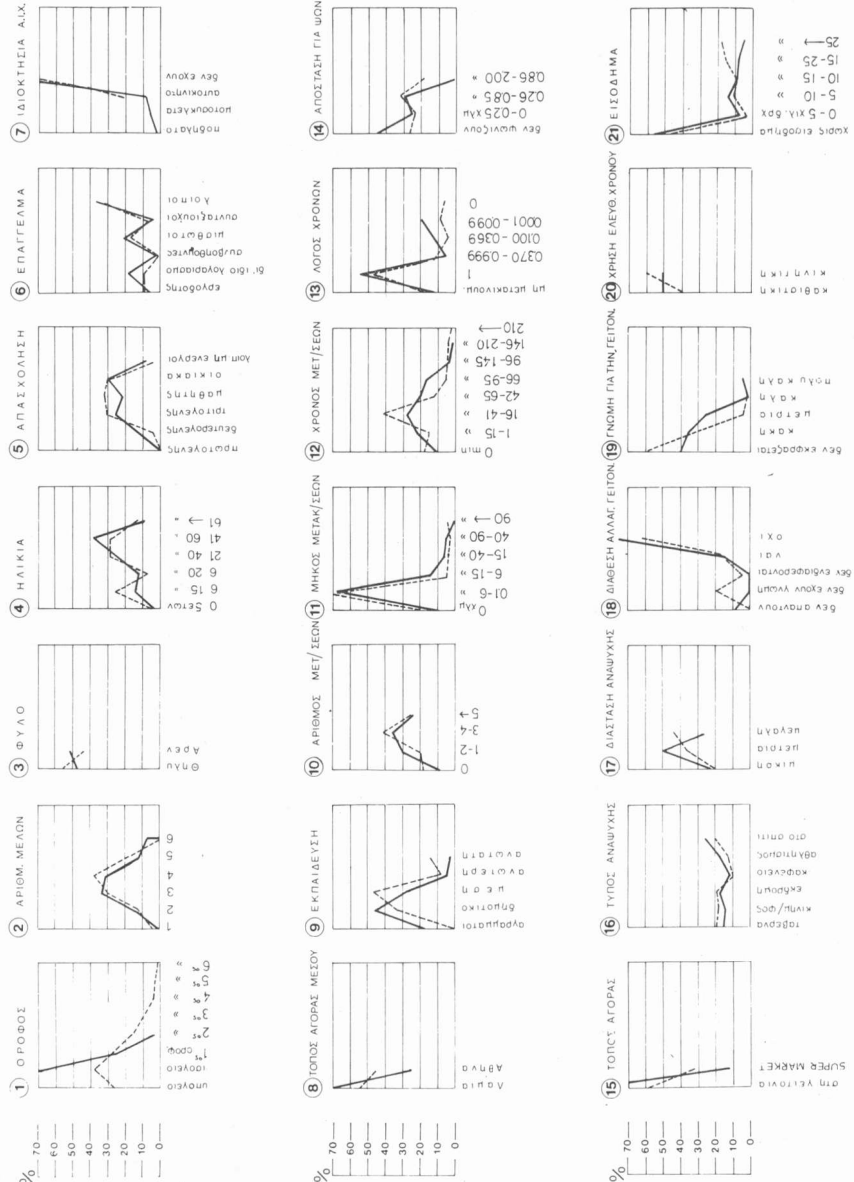
Ἡ μαθηματική ταξονομία πού τείνει ν' ἀποτελέσει αὐτόνομο κλάδο τῆς Ἀναλύσεως Δεδομένων ἀπέτελεσε τό ἀναλυτικό ὑπόβαθρο τῆς ἔρευνας αὐτῆς.

Θά μπορούσαμε νά ὀρίσουμε τήν ταξονομία, γενικά, σάν τόν κλάδο τῆς Ἀναλύσεως Δεδομένων πού ἀσχολεῖται μέ τή σύγκριση τῶν δεδομένων μέ μαθηματικές δομές, καί ἰδιαίτερα:

- τή σύγκριση μέ κατατάξεις (ἀνάλυση ὁμοιότητας)
- τή σύγκριση μέ διατάξεις (ιεραρχική ἀνάλυση)
- τούς μετασχηματισμούς καί τίς ἀναγωγές δεδομένων σέ χώρους μικρότερων διαστάσεων (πολυμεταβλητές δομές).

ΣΧΕΔΙΟ 2 : ΙΣΤΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ

— ΓΥΦΤΙΚΑ
--- ΚΕΝΤΡΟ

Στό έρευνητικό έργο ή ταξονομία χρησιμοποιήθηκε σαν Ταξονομία Μεταβλητών όσο και σαν Ταξονομία Άντικειμένων (ομαδοποίηση των ατόμων των γειτονιών, με βάση τα χαρακτηριστικά τους ως προς τις ξεταξιζόμενες παραμέτρους). Στην εισήγηση αυτή αναφερόμαστε μόνο στην Ταξονομία Μεταβλητών.

Η Ταξονομία Μεταβλητών, όπως εφαρμόζεται εδώ, έχει τη μορφή της ανάλυσης των σχέσεων ομοιότητας των παραμέτρων με σκοπό τον συνολικό προσδιορισμό και την κατανόηση της δομής των σχέσεων μεταξύ των χαρακτηριστικών της καθημερινής ζωής. Σκοπός μας δηλαδή είναι ή συνολική ανάλυση και εξήγηση της δομής των σχέσεων των παραμέτρων για κάθε γειτονιά και ό προσδιορισμός της διαφοροποίησης της δομής αυτής ανάμεσα στις δύο γειτονιές.

Από τον πίνακα της περιγραφής των αντικειμένων (ατόμων της γειτονιάς) ως προς τα επιλεγέντα χαρακτηριστικά (m x n) όπου:

m = ό αριθμός των ατόμων και
n = ό αριθμός των χαρακτηριστικών.

και σύμφωνα με ένα επιλεγόμενο μέτρο ομοιότητας (άποστάσεως) προχωρούμε σε ένα νέο πίνακα (n x n) που τα στοιχεία του παριστάνουν τό βαθμό ομοιότητας (άποστάσεως, αντίστοιχα) μεταξύ των χαρακτηριστικών (βλ. Πίν. 2). Ακολούθως, σύμφωνα με επιλεγόμενο άλλόριθμο ομαδοποιημένες προσεγγίζουμε μία άλυσίδα διαμερίσεων που παριστάνει αυτό πού νόμάσαμε «συνολική δομή των σχέσεων μεταξύ των χαρακτηριστικών» ή «δομή της βλ. Διάγραμμα 1). Η άλυσίδα αυτή αποτελεί μία διαμέριση του συνόλου των χαρακτηριστικών σε τάξεις (ομάδες) πού — για κάθε επίπεδο — σχηματίζονται με κριτήριο τη μέγιστη έσωτερική ομοιότητα (στό έσωτερικό της ομάδας) και τη μέγιστη έξωτερική απόσταση (μεταξύ των ομάδων).

3.2. Γιατί μέ Ταξονομία⁴

Η μαθηματική ταξονομία πού έδω χρησιμοποιήθηκε κυρίως σαν ανάλυση ομοιοτήτων προσφέρει, γενικά, τη δυνατότητα συστηματικής/άντικειμενικής παρατήρησης των κανονικοτήτων πού διέπουν ένα σύνολο δεδομένων και χαρακτηρίζουν τη δομή του. Έχει, συνεπώς, ιδιαίτερη αξία για εκείνα τα δεδομένα

4. Οί εισηγητές κρίνουν ότι ή παράγραφος αυτή θά μπορούσε να έλειπε άν ή σχεδιαστική πρακτική στον τόπο μας είχε ξεπεράσει τό επίπεδο τού άφορισμού των «ποσοτικών μεγεθών» και των μαθηματικών μοντέλων (βλ. 5ο ερώτημα ήμερίδας χωροταξίας τού ΤΕΕ/3.12.1980) και της ταύτισης ποσοτικών στόχων και κριτηρίων με συγκεκριμένες ιδεολογίες (εισήγηση «Χωροταξία και Άνάπτυξη» στην ίδια ήμερίδα): εκδηλώσεις βαθειάς μεθοδολογικής αλλά και ιδεολογικής σύγχυσης.

πού αναφέρονται σε σώματα γνώσεων πού δέν μπορούν να στηριχθούν σε αύστηρές θεωρίες (Έλλειψη «διατυπωμένων» δομικών σχέσεων μεταξύ των κυρίων χαρακτηριστικών τους) ή αξία της, σύμφωνα με τό περιεχόμενό της, είναι αναμφισβήτητη στις περιπτώσεις αυτές (βλ. :6) και (7)), αφού: κανένα σόμα γνώσεων δέν μπορεί να θεωρηθεί σαν έπιστημονικά συγκροτημένο άν δέν έχει καταφέρει — τουλάχιστον — να προσδιορίσει για τα αντικείμενά του την αναγκαίοντα και τη δυνατότητα τού να μελετηθούν μαζί.

Η παρατήρηση αυτή εξηγεί την ευρύτατη χρήση της ταξονομίας στη βιολογία, στην κοινωνιομετρία, στην οικονομομετρία, στη θεωρία αναγνώρισης μορφών άλλα και στό σχεδιασμό (βλ., π.χ., (8) και (9)). γενικά σ' όλα τα σώματα γνώσεων όπου ό έλεγχος της μεταβατικότητας των σχέσεων μεταξύ των ξεταξιζόμενων παραμέτρων είναι άπαραίτητη προϋπόθεση για τον συνολικό προσδιορισμό της δομής τους (βλ. (10)).

Στην εφαρμογή αυτή ή ταξονομική ανάλυση έχει ιδιαίτερη σημασία:

1. Στόν έλεγχο της αναγωγής των αριθμητικών μεταβλητών σε κλίμακες διαστημάτων: άντι της αυθαίρετης έπιλογής διαστημάτων πού άσκει ίσχυρή παραμορφωτική επίδραση στόν προσδιορισμό των σχέσεων μεταξύ των παραμέτρων (βλ. (11)) τα διαστήματα τιμών καθορίστηκαν έδώ με βάση τα σκαλογράμματα άσυνέχειας μονοθετικών ταξινομήσεων και την απόσταση (κριτήριο) τού Hausdorff (βλ. (12)).

2. Στην παραγωγή συνθέτων χαρακτηριστικών από άλλα: για χαρακτηριστικά — όπως ή γνώμη για τη γειτονιά — πού άπαρτίζεται από περισσότερα χαρακτηριστικά (έπί μέρους γνώμες για διαφορετικές άψεις γειτονιάς) άντι της υποκαταστάσεώς τους — από ένα από αυτά — πού θά κινδύνευε άφ' ενός μόν να δώσει μονομερή πληροφορηση, και άφ' έτέρου να έπιδράσει άνισα για τις δύο γειτονιές, αναλύθηκε πρώτα ή συνολική άποψη για κάθε γειτονιά (μέθοδος Borda) και άκολούθησε ή διάταξη της γνώμης (κλίμακες Guttman) ως προς την «κεντρική γνώμη» για την κάθε γειτονιά.

3. Στην έπιλογή των χαρακτηριστικών και στην ανάλυση ευσαιθησίας των ξεταξιζόμενων σχέσεων: για τα χαρακτηριστικά πού όί κλίμακές τους δέν καθορίζονται μονοσήμαντα (όπως, π.χ., καθορίζεται για τό φύλο) πραγματοποιήθηκαν μετρήσεις των σχέσεων τους με άλλα χαρακτηριστικά σε περισσότερες κλίμακες για να έλεγχθει ή σταθερότητα των σχέσεων τους. Έπίσης, ή ανάλυση ευσαιθησίας, ό βαθμός αντιπροσωπευτικότητας για χαρακτηριστικά ίδιου σημαντικού περιεχομένου, και ή διακριτική αξία τους άνάμεσα στις δύο γειτονιές χρησιμοποιήθηκαν σαν κριτήρια έπιλογής των χαρακτηριστικών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΖΕΥΓΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ

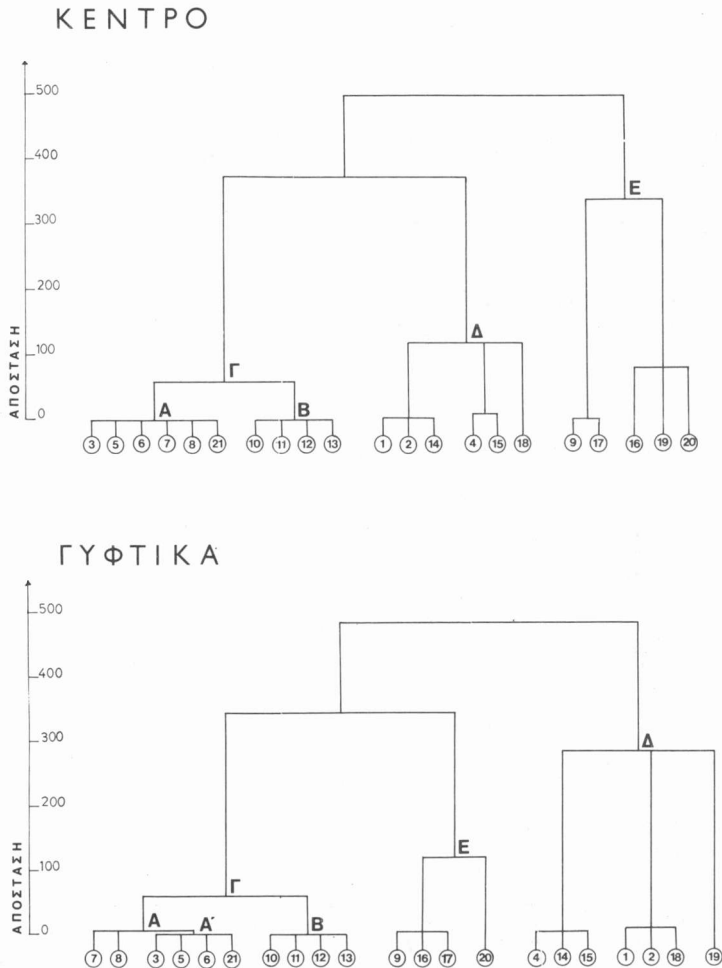
ΚΕΝΤΡΟ

1	*																				
2	1	*																			
3	824	516	*																		
4	562	8	517	*																	
5	35	335	1	1	*																
6	630	196	1	1	1	*															
7	927	517	1	2	1	1	*														
8	868	651	1	37	1	1	1	*													
9	65	471	448	3	1	1	7	112	*												
10	792	802	1	750	11	31	222	32	250	*											
11	37	249	38	219	1	1	384	92	521	1	*										
12	84	179	7	161	2	2	295	82	684	1	1	*									
13	642	97	16	43	1	13	21	19	13	1	1	0	*								
14	0	1	70	29	24	211	516	562	938	649	369	371	216	*							
15	28	201	11	7	1	159	632	492	733	517	261	316	48	1	*						
16	288	364	15	41	1	40	176	777	35	572	608	126	811	675	22	121	*				
17	667	500	960	402	660	370	675	283	1	983	993	983	647	356	276	22	*				
18	136	150	360	120	24	364	441	770	969	920	732	79	162	234	88	801	862	*			
19	215	580	396	614	219	646	812	766	657	53	505	707	676	419	914	57	348	510	*		
20	691	437	938	804	164	365	924	913	329	284	229	155	112	578	641	136	117	581	48	*	
21	586	282	1	1	0	1	1	1	1	101	7	35	1	811	371	635	633	545	471	756	*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21

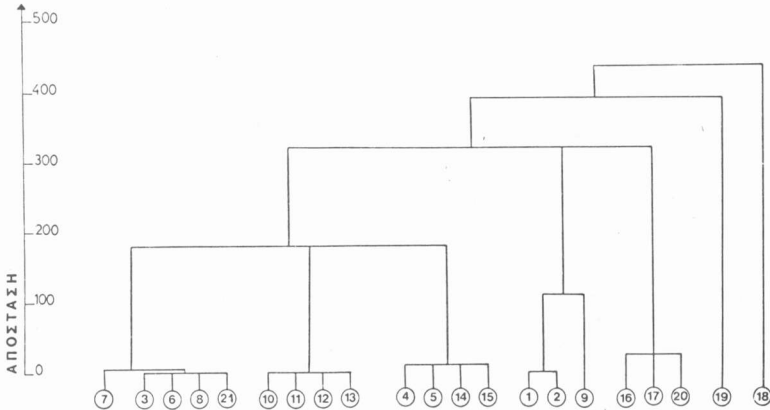
ΓΥΦΤΙΚΑ

1	*																				
2	1	*																			
3	971	692	*																		
4	733	40	685	*																	
5	114	44	1	1	*																
6	922	629	1	3	1	*															
7	85	336	8	313	4	1	*														
8	165	844	1	535	19	1	1	*													
9	4	319	478	1	2	54	303	197	*												
10	953	874	25	673	5	123	45	1	5	*											
11	963	674	65	517	137	105	89	38	1	1	*										
12	726	345	3	409	13	230	10	112	72	1	1	*									
13	709	78	9	365	20	41	1	1	456	1	1	1	*								
14	697	494	1	10	1	735	23	130	641	723	984	652	507	*							
15	437	8	1	1	1	513	732	439	159	648	732	103	651	1	*						
16	68	35	85	44	247	821	821	784	10	196	297	621	311	664	479	*					
17	426	286	424	18	694	238	974	131	1	55	434	480	212	724	263	2	*				
18	18	11	535	1	5	692	943	988	7	951	963	853	978	553	52	333	595	*			
19	443	536	526	1	53	1	682	854	71	639	759	532	87	4	528	621	252	59	*		
20	349	13	62	438	199	300	4	25	111	575	464	426	613	664	577	107	135	152	829	*	
21	140	102	1	36	1	0	1	1	380	628	12	84	41	88	44	557	541	317	399	569	*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1 : Η ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2 : Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ

Mc Quitty ήταν ο αντιπροσωπευτικότερος, δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα σχετικά άπλου χειρισμού των δεδομένων.

Ο αλγόριθμος του Mc Quitty (Rank-order typal analysis) είναι μία συσσωρευτική, ακολουθητική (sequential) τεχνική της πλήρους ανάλυσης συνδέσμου όπου το κριτήριο πλήρους συνδέσμου δεν ορίζεται σαν κάποιο όριο (threshold) αλλά σαν συμβιβαστότητα στο εσωτερικό της ομάδας (consistency within the cluster) εν σχέσει προς δοσμένο επίπεδο ομοιότητας (βλ. (13)).

4.3. Τα αποτελέσματα

Στο Διάγραμμα 1 παρουσιάζονται οι άλυσίδες διαμερίσεων των χαρακτηριστικών για τις δύο γειτονίες, ξεχωριστά, και στο Διάγραμμα 2 παρουσιάζεται η άλυσίδα των διαμερίσεων των διαφορών των χαρακτηριστικών στις δύο γειτονίες (ή δομή διαφοροποίησης των χαρακτηριστικών).

Στο Διάγραμμα 3 παρουσιάζεται ο βαθμός διαφωνίας ορισμένων χαρακτηριστικών ως προς τα κύρια διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά (χαρακτηριστικά τρόπου ζωής). Ο βαθμός αυτός (βλ. (14) και (15)) ορίζεται:

$$\delta = \frac{\sigma}{n(n-1)}$$

όπου: δ = ο βαθμός διαφωνίας
 σ = ο αριθμός των συγκρούσεων (βλ. στο σχήμα)
 n = ο αριθμός των χαρακτηριστικών

και αντιπροσωπεύει τη διαφωνία των προδιατάξεων των διαφοροποιητικών χαρακτηριστικών στις δύο γειτονίες.

5. συμπεράσματα

5.1. Σχετικά με τη σύγκριση των δύο δομών

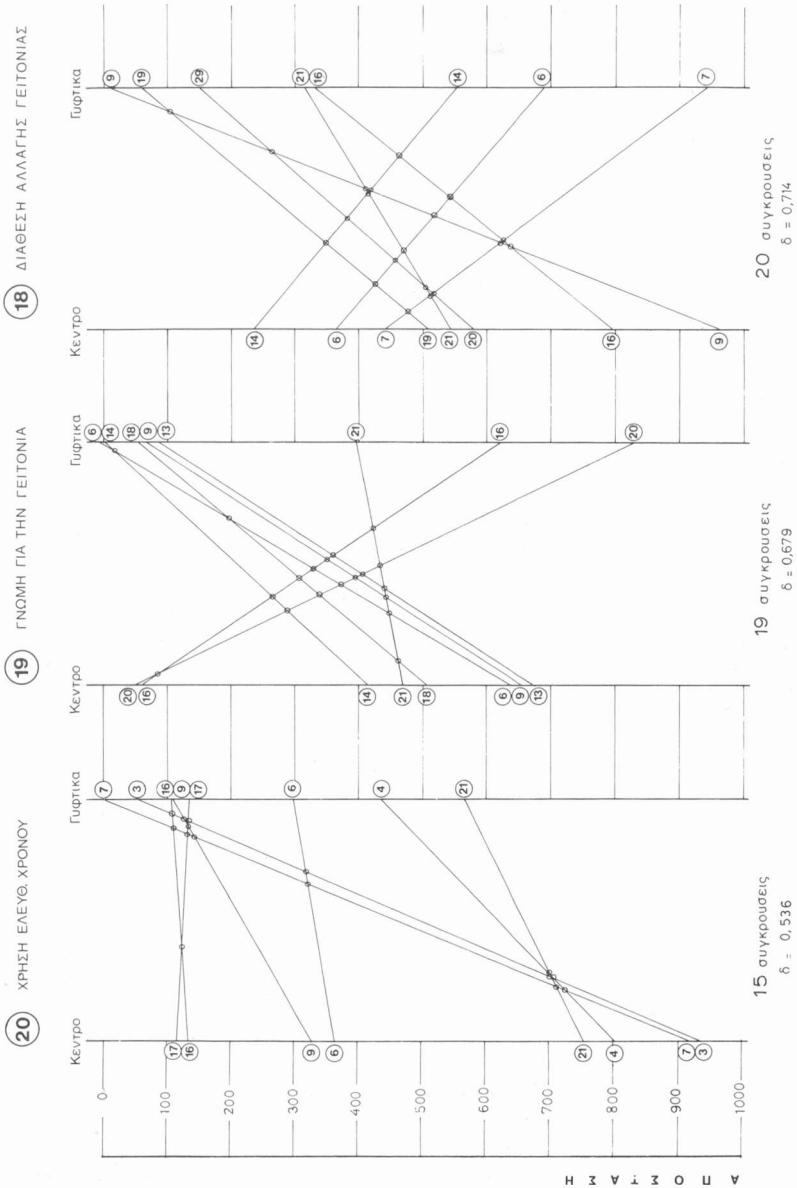
Από τη σύγκριση των άλυσίδων των διαμερίσεων στις δύο γειτονίες (δομή των χαρακτηριστικών, βλέπε Διάγραμμα 1) συμπεραίνονται τα ακόλουθα:

1. Η ομοιόμορφα ισχυρή σύνδεση των βασικών κοινωνικο-οικονομικών χαρακτηριστικών στις δύο δομές παρά τις διαφοροποιήσεις επιπέδου (βλ. παράγρ. 2.1.) των χαρακτηριστικών αυτών (όπως προκύπτει από την ισχυρή και ομοιόμορφη σύνδεση άπασχόλησης /5/, επαγγέλματος /6/ και εισοδήματος /21/ στις δύο άλυσίδες).

2. Το ομοιόμορφα χαμηλό επίπεδο των κοινωνικών σχέσεων στις δύο γειτονίες (όπως προκύπτει από τη γενική εικόνα — βλ. παράγρ. 2.2. — και τη στενή συσχέτιση του φύλου /3/ με τα βασικά κοινωνικο-οικονομικά μεγέθη, /5/, /6/ και /21/).

3. Η ισχυρή, γενικά, σύνδεση της ιδιοκτησίας και προέλευσης του αυτοκινήτου (τόπος αγοράς) με τα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΔΙΑΦΟΡΙΑΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΡΟΠΟΥ ΖΩΗΣ

βασικά κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά (όπως προκύπτει από την ισχυρή σύνδεση της ιδιοκτησίας I.X. /7/ και τόπου αγοράς του /8/ με τα βασικά κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά /5/, /6/, /21/).

4. Η ελαφρά ασθενέστερη ισχύς του συμπεράσματος 3 για τα Γύφτικα άπ' δ,τι στο Κέντρο (όπως προκύπτει από τη διαφοροποίηση της ομάδας Α στο Κέντρο σε Α και Α' στα Γύφτικα).

5. Η ομοιόμορφα ισχυρή έσωτερική συνοχή των κυκλοφοριακών χαρακτηριστικών στις δύο γειτονίες (όπως προκύπτει από την ισχυρή σύνδεση του αριθμού μετακινήσεων /10/, του μήκους μετακινήσεων /11/ και του χρόνου μετακινήσεων /12/ στις δύο αλυσιδές).

6. Η ομοιόμορφα ισχυρή επίδραση των κυκλοφοριακών χαρακτηριστικών σε χαρακτηριστικά του τρόπου ζωής (όπως προκύπτει από τη σύνδεση των κυκλοφοριακών χαρακτηριστικών με το λόγο των μετακινήσεων πεζή/σύνολο μετακινήσεων /13/).

7. Η ομοιόμορφα ισχυρή σύνδεση αυτοκινήτου, κυκλοφοριακών και κοινωνικο-οικονομικών χαρακτηριστικών (όπως προκύπτει από την ομοιόμορφα ισχυρή σύνδεση των χαρακτηριστικών Α (Α και Α') και την έπιρροή τους στη συγκρότηση της σύνδεσης Α και Β στην ομάδα Γ).

8. Η σχετική αυτονομία της σύνδεσης των βασικών κοινωνικο-οικονομικών-κυκλοφοριακών χαρακτηριστικών από τα οικιστικά ή τα χαρακτηριστικά τρόπου ζωής/προσδοκιών (όπως προκύπτει από το χαμηλότερο επίπεδο συνένωσης των ομάδων Α και Β στη Γ άπ' δ,τι με τις ομάδες Δ και Ε).

Πόρισμα 1. (Συμπ. 1,2,3,4,7 και 8): Άπό τα συμπεράσματα 3 και 7 γίνεται φανερή η μεγάλη σημασία και έπιρροή του ιδιωτικού αυτοκινήτου στην κοινωνικο-οικονομική συγκρότηση της πόλης, και μάλιστα:

- παρά τό γενικά χαμηλό κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο της (βλ. παράγρ. 2.1.) και τό χαμηλό επίπεδο των κοινωνικών σχέσεων (συμπ. 2)
- ανεξάρτητα από τις ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις κοινωνικο-οικονομικού επιπέδου και συμπεριφοράς (συμπ. 1 και 4)
- σχετικά αυτόνομα από τα ιδιαίτερα οικιστικά χαρακτηριστικά και τα χαρακτηριστικά τρόπου ζωής στην πόλη (συμπ. 8).

Πόρισμα 2. (Συμπ. 5,6 και Πόρ. 1): Σύμφωνα με τό προηγούμενο πόρισμα και τα συμπεράσματα 5 και 6 προκύπτει ό ισχυρά όμογενοποιητικός (δομικά και χωρικά) ρόλος του αυτοκινήτου στην οργάνωση της καθημερινής ζωής στην πόλη.

9. Η πολύ περισσότερο διαφοροποιημένη και ασθενέστερη συγκρότηση των σχέσεων οικιστικών και χαρακτηριστικών προσδοκιών/τρόπου ζωής άπ' δ,τι των σχέσεων κοινωνικο-οικονομικών-κυκλοφοριακών χαρακτηριστικών (όπως προκύπτει από τις σχέσεις των

ομάδων Δ και Ε στις δύο δομές: μεταξύ τους και στό έσωτερικό της κάθε μιάς).

10. Η ισχυρή και σχετικά ομοιόμορφη έπιρροή της εκπαίδευσης στη διαμόρφωση του τρόπου ζωής και των προσδοκιών (όπως προκύπτει από τη σχέση της εκπαίδευσης /9/ με τον τύπο άναυχηής /16/, τη διάσταση πραγματικού/έπιθυμητου τύπου άναυχηής /17/ και τη χρήση ελεύθερου χρόνου /20/).

11. Η σχετικά ισχυρή και ομοιόμορφη έπιρροή του μεγέθους του νοικοκυριού και της ηλικίας στά οικιστικά χαρακτηριστικά και στη διάθεση άλλαγής γειτονιάς (όπως προκύπτει από τη σύνδεση του αριθμού μελών /2/ και της ηλικίας /4/ με τον όροφο /17/, την απόσταση για ψώνια /14/, τον τόπο αγοράς ειδών καθημερινής άνάγκης /15/ και τη διάθεση άλλαγής γειτονιάς /18/).

12. Η σημαντική διαφοροποίηση της διαμόρφωσης γνώμης για τη γειτονιά: ένώ στά Γύφτικα διαμορφώνεται με βάση τα οικιστικά χαρακτηριστικά, στό Κέντρο διαμορφώνεται με βάση τον τρόπο ζωής (όπως προκύπτει από τη σύνδεση της γνώμης για τη γειτονιά /19/ με την ομάδα Δ(/1/, /14/, /15/) στα Γύφτικα και την ομάδα Ε στό Κέντρο (/16/, /17/, /20/).

13. Η σημαντική διαφοροποίηση της διάθεσης άλλαγής γειτονιάς: ένώ στά Γύφτικα συνδέεται σχετικά στενά με τη γνώμη για τη γειτονιά, στό Κέντρο συνδέεται ασθενέστερα (όπως προκύπτει από τη σύνδεση της διάθεσης άλλαγής γειτονιάς /18/ με τη γνώμη για τη γειτονιά /19/ στις δύο δομές).

14. Η σημαντική διαφοροποίηση της σχέσης τύπου άναυχηής με τη διάσταση πραγματικού/έπιθυμητου τύπου άναυχηής στις δύο γειτονίες (όπως προκύπτει από τη στενή σύνδεση των /16/ και /17/ στα Γύφτικα σε αντίθεση με τη σύνδεσή τους στό Κέντρο).

15. Η ισχυρή έσωτερική συνοχή των χαρακτηριστικών τρόπου ζωής/προσδοκιών στά Γύφτικα σε αντίθεση με τό Κέντρο (όπως προκύπτει όχι μόνο από τις συνδέσεις των χαρακτηριστικών /16/, /17/, /20/ στην ομάδα Ε άλλα και από τό γεγονός ότι ένώ στά Γύφτικα η σύνδεση των δυνατών συνδυασμών της ομάδας των χαρακτηριστικών /13/, /16/, /17/, /18/, /19/, /20/ παρουσιάζει πολύ μικρότερες μέσες αποστάσεις και τυπικές άποκλίσεις άπ' δ,τι στό Κέντρο).

16. Η στενότερη σύνδεση των χαρακτηριστικών τρόπου ζωής/προσδοκιών με τα κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά στά Γύφτικα από δ,τι στό Κέντρο (όπως προκύπτει άπ' τις σχέσεις των ομάδων Γ και Ε στις δύο δομές).

Πόρισμα 3. (Συμπ. 2,10,15,16 και Πόρ. 2): Ό τρόπος ζωής και οι προσδοκίες στά Γύφτικα παρουσιάζουν μεγάλη έσωτερική συνοχή και ισχυρή σύνδεση με την κοινωνικο-οικονομική πραγματικότητα σε αντίθεση με τό Κέντρο (συμπ. 15 και 16). Αυτό συμβαίνει παρά τό γεγονός ότι ό τρόπος ζωής/προσδοκίες διαμορφώνεται στις δύο γειτονίες στις ίδιες περίπου

συνθήκες κοινωνικο-οικονομικού επιπέδου και σχέσεων (βλ. παράγρ. 2.1. και συμπ. 2), υπό την επίδραση ίδιων παραγόντων (συμπ. 10) και στις συνθήκες της ομοιόμορφα ισχυρής όμοιογενοποιητικής επιρροής του αυτοκινήτου (Πόρ. 2) στην οργάνωση της καθημερινής ζωής.

Πόρισμα 4. (Συμπ. 12,13,14 και Πόρ. 1): Στο Κέντρο το πρότυπο σχηματισμού γνώμης-απόφασης εμφανίζεται ισχυρά στρεβλωμένο (μη όρθολογικό-μη συνεκτικό, συμπ. 12,13,14), γεγονός που συνδέεται άμεσα με την έλλειψη έσωτερικής συνοχής του τρόπου ζωής/προσδοκιών και έμμεσα με τη χαλαρή σύνδεση τρόπου ζωής/προσδοκιών με τα κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα. Το αντίθετο συμβαίνει στα Γύφτικα.

Πόρισμα 5. (Συμπ. 11,16, Πόρ. 2): Παρά το γεγονός ότι τα χαρακτηριστικά οικιστικών συνθηκών διαμορφώνονται στις δύο γειτονιές υπό την επίδραση ίδιων παραγόντων (συμπ. 11) και στις συνθήκες της ομοιόμορφα ισχυρής όμοιογενοποιητικής επιρροής του αυτοκινήτου (Πόρ. 2) συνδέονται, γενικά, πολύ χαλαρά με τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά (συμπ. 16). Στο Κέντρο παρουσιάζουν ελαφρά μεγαλύτερη έσωτερική συνοχή και συνδέονται στενότερα με τα κοινωνικο-οικονομικά-κυκλοφοριακά χαρακτηριστικά από, δε, στα Γύφτικα.

5.2. Σχετικά με τη διαφοροποιητική επιρροή των χαρακτηριστικών

Η άλυσιδα διαμερίσεων που προκύπτει με την ίδια διαδικασία συγκρότησης όπως και των δομών των δύο γειτονιών (βλ. παράγρ. 3 και 4) και σύμφωνα με το μητρώο των διαφορών των απόστάσεων μεταξύ των χαρακτηριστικών (βλ. Πίνακα 3) αποτελεί τη δομή της διαφοροποιητικής επιρροής των χαρακτηριστικών που εξετάζουμε. Σύμφωνα με τη δομή αυτή (βλ. Διάγρ. 2) και με κριτήριο το μήκος της κάθετης σύνδεσης των χαρακτηριστικών ή των ομάδων τους μέχρι την ομαδοποίησή τους με άλλα χαρακτηριστικά συμπεραίνεται:

17. Η μεγάλη διαφοροποιητική επιρροή των χαρακτηριστικών τρόπου ζωής/προσδοκιών στις δύο γειτονιές (ισχυρά διακρινόμενη από την επιρροή όλων των άλλων χαρακτηριστικών) που κατά τάξη φθίνουσας διαφοροποιητικής επιρροής είναι η ακόλουθη:

- διάθεση αλλαγής γειτονιάς /18/
- γνώμη για τη γειτονιά /19/
- τύπος αναυυχής /16/, διάσταση πραγματικού/επιθυμητού τύπου αναυυχής /17/, και χρήση ελεύθερου χρόνου /20/.

Πόρισμα 6. (Συμπ. 9,17, Πόρ. 3): Οι προσδοκίες και ο τρόπος ζωής αποτελούν σημαντικά ισχυρότερο διαφοροποιητικό στοιχείο στη δομή της καθημερινής ζωής, στις δύο γειτονιές, απ' δε, τα κοινωνικο-οικονομικά, τα κυκλοφοριακά ή τα οικιστικά χαρα-

κτηριστικά τους, πράγμα που συνδέεται άμεσα με τη διαφοροποίηση της δομής της καθημερινής ζωής στις δύο γειτονιές.

Πόρισμα 7. (Συμπ. 17, Πόρ. 1,2,3,4): Ο τρόπος ζωής/προσδοκίες στις δύο γειτονιές αλλάζει σημαντικά εμφανίζοντας την εικόνα δύο έντελως αντίθετων συγκρουόμενων συμπεριφορών: σημαντικό στοιχείο άμορφωσης και άποσταθεροποίησης της κοινωνικής συγκρότησης της πόλης:

- σύμφωνα με τη διαφοροποίηση των χαρακτηριστικών τρόπου ζωής/προσδοκιών και της επιρροής τους στην καθημερινή ζωή
- παρά το μέγεθος της πόλης, το χαμηλό γενικά κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο της, το χαμηλό επίπεδο κοινωνικών σχέσεων, τη μικρή διαφορά των επιπέδων αυτών στις δύο γειτονιές καθώς και την παρουσία ισχυρών όμοιογενοποιητικών παραγόντων στην οργάνωση της καθημερινής ζωής.

Ο βαθμός διαφωσίας κατά τα κύρια διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά στο Διάγραμμα 3 (βλ. παράγρ. 4) συμφωνεί με τα προηγούμενα συμπεράσματα (βλ. τιμές του δείκτη δ) και παράλληλα τα ερμηνεύει: Έτσι: — σχετικά με το μειωμένο ρόλο των βασικών κοινωνικο-οικονομικών χαρακτηριστικών στη διαμόρφωση του τρόπου ζωής γενικά αλλά και της διαφοροποιητικής τους επιρροής στα χαρακτηριστικά του τρόπου ζωής: παρατηρείται ότι το εισόδημα /21/, π.χ., δεν παίζει σημαντικό ρόλο ούτε απόλυτα (πουθενά δεν υπερβαίνει το επίπεδο απόστασης 400) ούτε διαφοροποιητικά (πουθενά ή διαφορά απόστάσεων δεν ξεπερνάει τις 300 μονάδες ανάμεσα στις δύο γειτονιές): το ίδιο ισχύει και για τα υπόλοιπα κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά με την εξαίρεση του επαγγέλματος /6/ που διαφοροποιείται ισχυρά στη γνώμη για τη γειτονιά /19/ (επηρεάζει σημαντικά στα Γύφτικα και άσημα στο Κέντρο)

- σχετικά με την ισχυρή αντίπεδραση των χαρακτηριστικών προσδοκιών/τρόπου ζωής τόσο απόλυτα όσο και διαφοροποιητικά: παράδειγμα για την πρώτη περίπτωση η σχέση του τύπου αναυυχής /16/ και της διάστασης πραγματικής/επιθυμητής αναυυχής /17/ με τη χρήση ελεύθερου χρόνου /20/. Παράδειγμα για τη δεύτερη περίπτωση η σχέση της χρήσης ελεύθερου χρόνου /20/ με τη διάθεση αλλαγής γειτονιάς /18/.

Ανεξάρτητα από τις ομαδοποιήσεις στις δύο δομές (Διάγρ. 1) όπου η ένταξη ενός χαρακτηριστικού σε μία ομάδα απαιτεί μικρή απόσταση από όλα τα χαρακτηριστικά της ομάδας, παρατηρείται ότι, όπως για το επαγγελματικό στήθος του με τη γνώμη για τη γειτονιά, έτσι και για τα άλλα χαρακτηριστικά, η σύνδεσή τους με τα χαρακτηριστικά του τρόπου ζωής/προσδοκιών αλλάζει σημαντικά: το φύλο /3/, π.χ., ενώ συνδέεται άσθενώς με τη χρήση ελεύθερου χρό-

νου /20/ στό Κέντρο, συνδέεται ισχυρότατα, με το ίδιο χαρακτηριστικό, στά Γύφτικα. Σύμφωνα με την παρατήρηση αυτή και το συμπ. 2 συμπεραίνεται:

18. Η μεγάλη διαφοροποιητική επίρροή των χαρακτηριστικών τρόπου ζωής/προσδοκιών στη συγκρότηση των κοινωνικών σχέσεων.

Πόρισμα 8. (Συμπ. 18, Παρ. 6,7): Σύμφωνα με την ισχυρή διαφοροποιητική επίρροή των χαρακτηριστικών τρόπου ζωής/προσδοκιών στη δομή της καθημερινής ζωής, την επίρροή τους στις κοινωνικές σχέσεις και το ρόλο τους στην άμορφοποίηση-άποσταθεροποίηση της κοινωνικής συγκρότησης της πόλης, διαπιστώνεται η μεγάλη σημασία του έλεγχου και της προσαρμογής της σχέσης τους με τα κοινωνικο-οικονομικά, κυκλοφοριακά και οικιστικά χαρακτηριστικά για την αναδιάρθρωση και εξισορρόπηση της καθημερινής ζωής και των κοινωνικών σχέσεων στην πόλη.

5.3. Γενικά συμπεράσματα

Παρά το μικρό σχετικά μέγεθός της, το χαμηλό κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο της, το χαμηλό επίπεδο κοινωνικών σχέσεων και την ισχυρή όμογενοποιητική επίρροή του αυτοκινήτου στην οργάνωση της καθημερινής ζωής, η δομή της καθημερινής ζωής διαφοροποιείται σημαντικά στη Λαμία· τα χαρακτηριστικά του τρόπου ζωής / προσδοκιών είναι αυτά που άσκουν ισχυρότατη επίρροή στη διαφοροποίηση της δομής της καθημερινής ζωής, πολύ ισχυρότερη απ' ό,τι τα βασικά κοινωνικο-οικονομικά ή οικιστικά χαρακτηριστικά, αντίθετα από τις τρέχουσες αντιλήψεις και τα τυπικά σχήματα σχέσεων βάσεις/εποικοδομημάτων.

Παράλληλα, η καθημερινή ζωή της πόλης, η ίδια, ή κοινωνική συγκρότησή της άπειλείται με άμορφοποίηση-άποσταθεροποίηση όπως φανερώνουν:

- η ισχυρή όμογενοποιητική (δομικά και χωρικά) επίρροή του Ι.Χ. αυτοκινήτου
- η σημαντική έλλειψη συνοχής του τρόπου ζωής και η στρέβλωση του προτύπου σχηματισμού γνώμης-άποψης στο Κέντρο
- η έντονη αντίθεση-σύγκρουση δύο δομικά διαφορε-

τικών τρόπων ζωής στην πόλη (αντίθετα από όρι-
σμένες αντιλήψεις για τις σχέσεις τρόπου ζωής σε μη αναπτυγμένο αστικό κέντρο).

Στις συνθήκες μιάς πόλης όπως η Λαμία η αναδιάρθρωση και η εξισορρόπηση των κοινωνικών σχέσεων και της οργάνωσης της καθημερινής ζωής προϋποθέτει τον έλεγχο και την προσαρμογή των σχέσεων τρόπου ζωής/προσδοκιών με τα κοινωνικο-οικονομικά, κυκλοφοριακά και οικιστικά χαρακτηριστικά.

Στό βαθμό που η αναδιάρθρωση και εξισορρόπηση της καθημερινής ζωής και των κοινωνικών σχέσεων είναι πρόβλημα Σχεδιασμού, και στίς συνθήκες μιάς πόλης σαν τη Λαμία, θεωρείται, γενικά, ότι ο σχεδιασμός αυτός προϋποθέτει ριζική αλλαγή της σχεδιαστικής πρακτικής στον τόπο μας και ειδικότερα:

1. Σημαντικές αλλαγές σ' ό,τι αφορά τη συμμετοχή στο σχεδιασμό· ιδιαίτερα:
 - στη γενίκευση και διάθρονηση της συμμετοχής: η συμμετοχή του Δημάρχου ή κάποιου αντιπροσώπου του Δημοτικού Συμβουλίου δεν σώζει· η διαφοροποίηση της κοινωνικής προβληματικής προϋποθέτει άρθρωμένη συμμετοχή, κι αυτή άρθρωμένο Δήμο σε Συνοικιακά Συμβούλια (βλ. π.χ. (16))
 - στην οδυσιαστικοποίηση της συμμετοχής: σε γειτονίες όπως στο Κέντρο ή οδυσιαστική συμμετοχή των κατοίκων τους παίρνει την αξία ανασκοπού.
2. Σε σαφή στοχοθέτηση βασισμένη σε μεθοδολογικά συγκροτημένη και συνολική ανάλυση της δομής των σχέσεων των χαρακτηριστικών οργάνωσης της καθημερινής ζωής.
3. Σε συγκεκριμένη ανάλυση των επιπτώσεων του τρόπου ζωής/προσδοκιών στην οργάνωση της καθημερινής ζωής και στίς κοινωνικές σχέσεις.
4. Στόν έλεγχο της αποτελεσματικότητας των μέσων (και του ειδικού βάρους κάθε μέσου) που θα χρησιμοποιηθούν για την αναδιάρθρωση και εξισορρόπηση της καθημερινής ζωής και των κοινωνικών σχέσεων.
5. Στη χωρική εξειδίκευση των 2,3, και 4.
6. Στην εξάρτηση του οικιστικού και κυκλοφοριακού σχεδιασμού από τα 3 και 4 γενικά, και στη στενή συνύφανσή τους σε επίπεδο στοχοθέτησης, ανάλυσης, έλεγχου προτάσεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Νέλλας, Γ. και Πανέτσος, Κ. (1980), *Συστηματική ανάλυση μορφής κυκλοφοριακού προτύπου* (Λαμία), διπλωματική εργασία στην Έδρα Σιδηροδρομικής και Μεταφορών του ΕΜΠ.
2. Argyrakos, G. and Rocos, C. (1981), «The form of the Trans-

portation Model: a Greek Example», πρόσ δημοσίευσή στο *Transportation Research*.

3. Υπουργείο Δημοσίων Έργων (1974), *Έρευνα Χρήσεως Χρόνου*, μελέτη των Τ. και Μ. Γκουτσενοβάγκερ.

4. Hansen, S. and Burnett, P. (1979), «The Analysis of Travel as an Example of Complex Human Behaviour on Spatially-constrained Situations: Measurement Issues», *Fourth International Conference on Behavioral Travel Modeling*.
5. Adler, T. and Ben-Akiva, M. (1979), «A Theoretical and Empirical Model of Trip Chaining Behaviour», *Transportation Research*, (3) 13A.
6. Benzecri, J.P. (1973), *Analyse des données*, tome I: *La Taxinomie*, Dunod, Paris.
7. Sneath, PHA and Sokal (1972), *Numerical Taxonomy*, W.H. Free Man and Co., San Francisco.
8. Spencer, N.A. and Taylor, PHA (1972), «Quantitative Methods in Regional Taxonomy», *Progress in Geography*, No 2, USA.
9. *Schéma Général D'Aménagement de la France* (1970), «Composantes de la fonction urbaine», Paris.
10. Ρόκος, Κ. (1979), «Κριτική ανάλυση τῶν διαδικασιῶν συνθέσεως στό Χωροταξικό Σχεδιασμό», στό πλαίσιο τῆς ἔρευνας *Περιφερειακή Ταξονομία*, τοῦ ΕΙΕ, Ἀθήνα.
11. Ρόκος, Κ. (1979), «Ταξονομική ανάλυση καί προσδιορισμός κυκλοφοριακῶν ζωνῶν», σειρά 4 διαλέξεων στό Σεμινάριο τῆς Ἑδρας Σιδηροδρομικῆς καί Μεταφορῶν τοῦ ΕΜΠ, Ἀθήνα.
12. Adelman, I. and Morris, S.T. (1974), «The Derivation of Cardinal Scales from Ordinal Data», *Economic Development and Planning*, Macmillan.
13. Mc Quitty, L.L. (1967), «A Mutual Development of Some Typological Theories and Pattern-analytic Methods», *Educ. Psychol. Measurement*, p. 27.
14. Barbut, M. et Frey, L. (1971), *Techniques ordinales en analyse des données: I Algèbre et combinatoire*, Hachette, Paris, p. 75.
15. Barbut, M. et Monjardet, B. (1970), *Ordre et classification*, Hachette, Paris, p. 50.
16. «Ο Κανονισμός λειτουργίας τῶν συνοικιακῶν συμβουλίων τοῦ Δήμου τῆς Ρώμης», στό περιοδικό *Τοπική Αυτοδιοίκηση*, τεῦχος 4, 1980, Ἀθήνα.